

Utbildningsinspektion i Stenungskolan, grundskola 7-9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	2
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Stenungskolan den 22-23 september 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Stenungskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Stenungskolan intervjuades elever, personal och rektorer. Inspektörerna besökte lektioner i olika ämnen och årskurser. Under besöket fördes också samtal med eleverna och lärarna i anslutning till lektionsbesöken. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan

Stenungskolan	Antal elever
Grundskola	453
Särskola	12

Stenungskolan är belägen i Stenungsund, cirka 5 mil norr om Göteborg. Skolan är från 1950-talet och fungerade först som folkskola och senare realskola. Det är en skola med elever i årskurserna 7–9. Eleverna kommer från de centrala och norra delarna av Stenungsunds kommun. Skolan är organiserad i fem arbetslag. Varje arbetslag består av lärare inom olika ämneskategorier och ansvarar för tre till fyra undervisningsgrupper. Särskolan är integrerad i ett arbetslag med både särskola och grundskola. Under senare år har antalet elever ökat kraftigt vid skolan.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid skolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Som helhet erbjuder Stenungskolan utbildning av god kvalitet. Elevernas kunskapsresultat är goda och de allra flesta når behörighet för gymnasieskolan. Skolan bedriver ett aktivt arbete med att skapa en miljö där eleverna trivs och känner sig trygga. Frågor om normer och värden samt elevernas inflytande har en central ställning på skolan. Det finns en variation i val av arbetssätt och arbetsformer som tar hänsyn till elevernas olika individuella behov. Förstärkningen av ledningsorganisationen har medfört att förutsättningarna för ett aktivt ledarskap är goda. Ledningen på skolan fungerar väl och är väl förtrogna med verksamheten. Skolan tillgodoser elevernas rätt till utbildning och de får god information inför sina gymnasiestudier. Lärarna är utbildade för den undervisning de bedriver.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör arbeta vidare med att förtydliga målen för undervisningen och elevernas lärande även i andra ämnen än de där det finns nationella ämnesprov.
- I skolans kvalitetsarbete, bland annat i kvalitetsredovisningen, för värdering och bedömning av måluppfyllelsen i relation till de nationella målen

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, respektive för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Skolan skall, enligt läroplanen, klargöra för eleverna vilka mål utbildningen har. Det åligger skolan att följa upp elevernas kunskapsutveckling och utvärdera

resultaten i relation till de nationella målen. I skolans uppdrag ingår även mål som gäller elevernas generella kunskapsutveckling. Undervisningen skall bidra till att eleverna utvecklar nyfikenhet och lust att lära, strategier för det egna lärandet, tillit till den egna förmågan att arbeta självständigt och tillsammans med andra, inta ett kritiskt förhållningssätt, förmåga att lyssna, diskutera samt se helheter och sammanhang.

Kunskaper

Tabell 1: Resultatmått för elever i årskurs 9.

	Stenungskolan		Stenungsund		Riket	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Meritvärde ¹	215,1	214,3	210,4	215,4	206,9	206,3
Andel med fullständigt slutbetyg (%)	90,8	86,4	89,7	89,8	75,9	75,5
Andel behöriga till nationellt program (%)	96,7	91,4	92,9	94	89,6	88,9

Inspektörerna bedömer att eleverna på Stenungskolan utvecklar kunskaper i enlighet med de nationella målen. Av betygsstatistiken för skolan våren 2005 framgår att elevernas samlade meritvärde är 214,3. Det samlade meritvärdet i kommunen är 215,4. Motsvarande siffror för riket är 206,3. Andelen behöriga elever till nationella program är 91,4 procent vilket dock är en försämring från 2003 (riksgenomsnitt 88,9 procent). Andelen elever med fullständigt slutbetyg i årskurs 9 har minskat mellan åren 2004 och 2005 men resultaten ligger trots en försämring år 2005 över riksgenomsnittet. Vid en jämförelse i Skolverkets analysredskap SALSA², där skolans betygsresultat jämförs med ett modellberäknat värde med hänsyn taget till bland annat skolans socioekonomiska förutsättningar, uppvisar Stenungskolan ett betydligt högre resultat än det modellberäknade.

I skolans kvalitetsredovisning för läsåret 2004/05 redovisas resultaten från nationella prov och ämnesbetyg i svenska, engelska och matematik. Resultaten visar att de flesta eleverna når målen för årskurs 9, men också att en viss försämring skett i jämförelse med tidigare år. I matematiken hade dock resultatet förbättrats, vilket också var ett av målen för läsåret. I skolans analys av resultaten anges också att många elever som riskerade att inte nå målen hade gjort "enormt stora framsteg".

Att det inte sker någon uppföljning av resultaten i övriga ämnen är en brist som observerats på skolan. Detta kan medföra att varken skolledare eller politiker

¹ Meritvärdet räknas fram genom att bokstavs-betygen översätts till siffror där MVG ger 20, VG 15 och G 10. Därefter räknas de 16 bästa betygen samman och ger det så kallade meritvärdet. En elev som har minst 16 betyg kan alltså ha högst 320 och minst 160 poäng i meritvärde.

² Det modellberäknade värdet i SALSA tar hänsyn till olika bakgrundsfaktorer som föräldrars utbildningsnivå, andel elever med utländsk bakgrund och fördelning pojkar/flickor i kommuner och skolor

får kännedom om svaga resultat och har därmed inte heller möjlighet att vidta nödvändiga åtgärder för att förbättra resultaten. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör förbättra den systematiska uppföljningen av elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen.

Normer och värden

Enligt läroplanen skall eleverna kunna påverka, ta ansvar och vara delaktiga i skolans arbete. Skolan skall sträva efter att varje elev känner trygghet och lär sig att ta hänsyn och visa respekt i samspel med andra. De intryck inspektörerna får är att skolan väl lever upp till läroplanens beskrivning. Under besöket förekommer inte någon nedskräpning eller klotter och inspektörerna uppfattar att det är en lugn och vänlig atmosfär mellan eleverna. I den elevenkät som redovisas i skolans kvalitetsredovisning svarar 93 procent av eleverna att de trivs bra eller mycket bra på skolan. Hela 95 procent tycker att personalen var bra eller mycket bra. Dock svarar 22 procent av eleverna att de känner någon i klassen som blivit utsatt för mobbning, vilket skolan omgående reagerade på genom att analysera och vidta åtgärder. När det gäller inflytande över studierna anger 87 procent att de är nöjda med detta.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbets sätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Skolan skall enligt författningarna samverka med elevernas vårdnadshavare i frågor vad gäller skolverksamheten i stort och i frågor som rör den enskilda eleven. Skolan skall även befrämja elevernas förmåga till ansvarstagande och arbeta för att eleverna successivt får ett allt större inflytande över såväl det egna lärandet som skolans verksamhet i stort.

Inspektörerna bedömer att skolan bedriver ett aktivt arbete med att öka elevernas inflytande. Främst får detta genomslag i elevernas formella inflytande genom klassråd och elevråd m.m. På skolan finns ett elevråd i varje arbetslag samt ett skolövergripande centralt elevråd. Elevrepresentanterna deltar i en årligen återkommande utbildning under en dag om elevers rättigheter och skyldigheter samt träning i argumentation. Skolan strävar efter att inflytandet skall omfatta ”väsentliga frågor om kärnverksamheten”. Ambitionen hos såväl skolledning som lärare är att öka inflytandet även över själva lärandet. Utryck för detta ges i skolans arbetsplaner men märks också vid lektionsbesök där inspektörerna uppfattar att eleverna är motiverade och aktiva. Graden av inflytande varierar dock främst beroende på lärarens inställning och elevernas engagemang. Det är enligt inspektörerna svårt att säga att ett visst arbetssätt, som t.ex. mer självständigt arbete, är utmärkande för inflytandet. Oftast handlar det om att eleverna har kännedom om målen och att skolan varierar mellan självständigt arbete och mera ledning och tillsyn från lärarens sida. Även elevernas förutsättningar är olika och bör vägas in.

Skolan har en handlingsplan mot kränkande behandling som är känd. En revidering görs av denna under läsåret för att bl.a. omfatta olika former av kränkningar. Bland personalen noterar inspektionen att det finns en hög medvetenhet kring vikten av att arbeta såväl förebyggande som direkt vid förekomst av mobbing eller kränkningar. Skolan har också kamratstödare "Polarna" som även fungerar som elevskyddsombud. Det bedrivs också ett arbete med att stärka deras roll. Vidare finns en hälsogrupp på skolan med elevrepresentation som bl.a. planerat och genomfört en särskild temadag om hälsa under våren 2005.

Organisation och arbetssätt i undervisningen

Organisationen av skolans undervisning har sin utgångspunkt i såväl läroplanens mål som de enskilda elevernas förutsättningar och behov. Skolan skall, enligt författningarna, främja elevernas lust att lära. Eleverna skall även ges möjlighet att stegvis ha inflytande på bland annat arbetsformer och successivt ta ett allt större ansvar för sin utbildning.

Lektionsbesöken visar för inspektörerna att olika arbetsformer och arbetssätt används. En bild framträder som visar att det finns en arbetsro och att lärare och elever bemöter varandra med respekt. Vid intervjuerna framkommer att skolans organisation med indelning i olika arbetslag bidragit till en positiv utveckling av undervisningssituationen. Genom uppdelningen lär eleverna känna sina kamrater inom arbetslaget och större delen av lektionerna kan ske i hemklassrum. Skolan har också lyckats organisera verksamheten så att det inte finns några håltimmar för eleverna vilket haft en positiv påverkan för elevernas skolsituation. Inspektörerna bedömer att skolans indelning i mindre enheter är positiv samtidigt som det är viktigt att behålla och förstärka kontakterna mellan de olika arbetslagen.

Skolan är med i det nationella försöket att arbeta utan timplan. Skolledningen ger uttryck för att eleverna får tid utöver den stipulerade ramtiden och att man ser fördelar i att kunna utnyttja friutrymmet bl.a. genom att kunna tillgodose olika individuella behov hos eleverna.

Inspektörernas bedömning är att det finns en god variation i arbetssätt och arbetsformer samt att skolan befinner sig i en positiv utvecklingsfas.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

I skollagsstiftningen står angivet att särskilt stöd skall ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Skolan skall, under rektorns ansvar, upprätta åtgärdsprogram för att stödja elevens kunskapsinhämtning.

Samtliga elever har en individuell utvecklingsplan som revideras årligen. I utvecklingsplanen finns mål och betygskriterier beskrivna. Det finns en viss variation i kvalitén i dessa planer beroende på vilket arbetslag eleven tillhör. Varje elev har en lärare som mentor som ansvarar för att åtgärdsprogram upprättas för elever som riskerar att inte nå målen eller har andra studiesvårigheter. Skolans specialpedagog bidrar med kartläggning och skrivande av åtgärdsprogram. Åtgärdsprogrammets kvalitet varierar vilket föranlett att särskilda insatser gjorts och görs för att komma tillrätta med detta. Inspektörerna bedömer att elever i behov av särskilt stöd erbjuds sådan hjälp vid skolan.

Skolans ambition är utveckla kontakterna med avlämnande skolor. Bl.a. finns ett nätverk mellan lärarna i engelska och matematik vid de olika skolorna, för att öka måluppfyllelsen i dessa ämnen.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Enligt författningarna skall läraren, eleven och elevens förälder/vårdnadshavare genomföra utvecklingssamtal. Samtalet skall handla om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling och grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i relation till målen i läroplanen och i kursplanerna.

Utvecklingssamtal genomförs en gång per termin med elev, vårdnadshavare och mentor. Intervjuerna visar att dessa fungerar mycket väl och att eleverna och vårdnadshavarna får en bra bild av mål och resultat i varje ämne.

Av kvalitetsredovisningen för 2005 och redovisning av enkätsvar framgår att 82 procent av eleverna anser att de är väl medvetna om läroplanens mål och kriterier. Som förklaring anger skolan att detta troligen beror på systemet med de individuella utvecklingsplanerna och utvecklingssamtalen där det noggrant går igenom vad som krävs för att nå de olika betygen. I stort upplevde eleverna också att betygssättningen var rättvis. Vid betygssättningen används både nationella betygskriterier och lokala tolkningar. Det är också inspektörernas bedömning att skolledning och lärare i allt högre grad diskuterar betygs- och bedömningsfrågor.

I skolans kvalitetsredovisning finns en sammanställning av betygsresultaten i svenska, engelska och matematik samt resultaten på nationella prov. Inspektörerna bedömer också att skolan generellt fokuserar sina insatser på dessa ämnen vilket ger en begränsad bild av arbetet och resultaten i övriga ämnen.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Enligt författningarnas krav skall skolan följa upp och utvärdera sina resultat med utgångspunkt i nationella mål och årligen upprätta en kvalitetsredovisning. Kvalitetsredovisningen skall innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta om målen inte har uppnåtts.

Kvalitetsredovisningen utgår från en gemensam mall för Stenungsunds kommun. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med uppföljning, utvärdering och kvalitetsredovisning inte kan ses som helt tillfredsställande. Underlag för kvalitetsarbetet görs bl.a. genom årliga enkätundersökningar bland eleverna. Analyserna av dessa bör kunna utvecklas så att de ger en bättre ledning i det fortsatta kvalitetsarbetet. Arbetet med kvalitetssäkring tas även upp i den övergripande kommunrapporten för Stenungsund.

Ledning och intern kommunikation

Läroplanen anger tydliga ansvarsområden för rektorn och personal för skolornas inre organisation och arbete. Läroplanen anger att rektorn skall vara pedagogisk ledare och ansvara för att skolverksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Skolledningen består av en rektor med heltidstjänst och inför läsåret tillkom en halvtidstjänst som rektor. Det finns en tydlig ansvarsfördelning mellan skollärdarna. Rektorn med heltidstjänsten har lång erfarenhet som skolledare medan den nyanställda rektorn är ny som skolledare. Rektorerna framhåller att för-

stärkningen av ledningsorganisationen ger möjlighet för dem att utveckla det pedagogiska ledarskapet.

I intervjuerna uttrycker lärare, elevvårdspersonal och elever sin uppskattning av skolledarna. Att skolledarna är väl förtrogna med verksamheten kommer också fram i intervjuer, samtal och iakttagelser i skolmiljön. Det är ett tydligt ledarskap som innefattar en medvetenhet om skolans utvecklingsmöjligheter, men också om problemen och en vilja att ta itu med dessa. Inspektörerna bedömer att ledningen på skolan fungerar mycket väl.

Stenungsunds kommun använder ett webb-baserat informationssystem som kallas "Fronter". Målsättningen är att alla elever under läsåret skall använda Fronter som "ett pedagogiskt och kommunikativt redskap". Speciella kompetensutvecklingsinsatser görs också för att nå detta mål. Dagordningar, protokoll, interna styrdokument och interna diskussioner ligger på Fronter. Inspektörerna bedömer att Fronter kan bli ett mycket bra hjälpmedel i skolans interna kommunikation.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Tillgång till utbildning och information om utbildning

Enligt grundskoleförordningen skall eleverna erbjudas ett allsidigt urval av ämnen inom ramen för elevens val och undervisningen skall syfta till att fördjupa och bredda elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. I Stenungskolan uttryckte många elever ett önskemål om ett större utbud av ämnen att välja bland. Dessutom var det många elever som inte fick sitt förstahandsval. Skolledningen är medveten om problematiken och arbetar på en lösning. Skolan erbjuder spanska, franska, tyska eller italienska som språkval.

Stenungskolan har bara några få elever som är berättigade till modersmålsundervisning. De elever som önskat sådan deltar i den undervisning som organiserats av den skola som har hand om all modersmålsundervisning i kommunen.

Information om gymnasieskolans utbildningar görs av studie- och yrkesvägledaren. Under hösten före gymnasievalet arrangeras en utbildningsmessa för samtliga elever i årskurs 9 i Göteborgsregionen (GR) som omfattar 13 kommuner i Göteborgsregionen (GR). Efter det att eleverna fritt kan söka skola (infördes 2000/01) inom hela regionen, finns ingen geografisk koppling mellan grund- och gymnasieskola. Ändå är kommunens egen gymnasieskola ett naturligt val för många Stenungsundselever.

Inspektörerna bedömer att tillgången till och informationen om utbildning vid Stenungskolan och inför gymnasieskolan är god.

Läromedel och utrustning vid skolan ger eleverna förutsättningar att nå målen. I såväl skolans kvalitetsredovisning som vid intervjuerna framkommer dock att skolans datorutrustning behöver ses över inte minst mot bakgrund av den ökade användningen av Fronter.

Personal

Skollagen föreskriver att skolan skall använda lärare som har utbildning för den undervisning de i huvudsak skall bedriva.

Skolan har cirka 70 medarbetare, varav omräknat i heltidstjänster 34,7 är lärare med ansvar för undervisning. Inspektörerna bedömer att de allra flesta lärarna är utbildade för att undervisa i de ämnen de tjänstgör.

Lärartätheten vid skolan är 7,9 lärare per 100 elever (läsåret 2004/2005)

Lärarna har tillgång till kompetensutveckling, både centralt anordnad och individuell. Mycket kraft har ägnats åt att utveckla värdegrundsarbetet. Kompetensutveckling har också skett i betygs- och bedömningsfrågor.

Datum	Ort
2006-05-12	Göteborg

Hans Enckell

Agneta Kristensson